

Amandman 118**Anna Cavazzini**

u ime Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača

Adrián Vázquez Lázara

u ime Odbora za pravna pitanja

Izvješće**A9-0291/2023****Vlad-Marius Botoș, Pascal Arimont**

Odgovornost za neispravne proizvode

(COM(2022)0495 – C9-0322/2022 – 2022/0302(COD))

Prijedlog direktive

—

AMANDMANI EUROPSKOG PARLAMENTA*

na prijedlog Komisije

DIREKTIVA (EU) 2024/...**EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA****od...****o odgovornosti za neispravne proizvode i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća****85/374/EEZ**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

---

* Amandmani: novi ili izmijenjeni tekst označava se podebljanim kurzivom, a brisani tekst oznakom █.

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora¹,
u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

---

¹ SL C 140, 21.4.2023, str. 34.

budući da:

- (1) *Kako bi se unaprijedilo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, nužno je osigurati da se tržišno natjecanje ne narušava, a kretanje robe ne ometa.*

Direktivom Vijeća 85/374/EEZ² utvrđuju se zajednička pravila o odgovornosti za neispravne proizvode radi uklanjanja razlika među pravnim sustavima država članica koje mogu narušiti tržišno natjecanje i utjecati na kretanje robe na unutarnjem tržištu.

Još boljim usklađivanjem zajedničkih pravila o odgovornosti za neispravne proizvode utvrđenih u toj direktivi dodatno će se doprinijeti postizanju tih ciljeva, a istodobno će se povećati stupanj zaštite zdravlja ili imovine potrošača i drugih fizičkih osoba. ■

- (2) Objektivna odgovornost gospodarskih subjekata i dalje je jedino primjerenog rješenje za pravednu raspodjelu rizika svojstvenog modernoj tehnološkoj proizvodnji.

---

²

Direktiva Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o približavanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode (SL L 210, 7.8.1985., str. 29.).

- (3) Direktiva 85/374/EEZ *djelotvoran je i važan instrument, ali trebalo bi je* revidirati kako bi se u obzir uzele promjene koje dolaze s novim tehnologijama, uključujući umjetnu inteligenciju, novi poslovni modeli kružnog gospodarstva i novi globalni lanci opskrbe, čiji je razvoj doveo do nedosljednosti i do pravne nesigurnosti, posebno u pogledu značenja pojma „proizvod”. Iskustvo stečeno primjenom te direktive ujedno je pokazalo da oštećenici imaju poteškoće pri dobivanju naknade štete zbog ograničenja u podnošenju zahtjeva za naknadu štete i zahtjevnog postupka prikupljanja dokaza o odgovornosti, posebno s obzirom na sve veću tehničku i znanstvenu složenost. To se odnosi i na zahtjeve za naknadu štete povezane s novim tehnologijama [redacted]. Revizijom Direktive 85/374/EEZ stoga bi se potaknulo uvođenje i primjenu tih novih tehnologija, uključujući umjetnu inteligenciju, te istodobno osigurati da tužitelji ostvaruju jednaku razinu zaštite bez obzira na tehnologiju na koju se odnosi njihov zahtjev *te da sva poduzeća imaju veću pravnu sigurnost i jednake uvjete.*

- (4) Revizija Direktive 85/374/EEZ bila bi potrebna kako bi se postigle usklađenost i dosljednost sa zakonodavstvom o sigurnosti proizvoda i nadzoru tržišta na razini Unije te na nacionalnoj razini. Osim toga, treba pojasniti osnovne pojmove i koncepte kako bi se postigle usklađenost i pravna sigurnost, ***jednaki uvjeti na unutarnjem tržištu*** te uzela u obzir najnovija sudska praksa Suda Europske unije.
- (5) S obzirom na opsežnu prirodu potrebnih izmjena kako bi Direktiva 85/374/EEZ ostala djelotvorna te kako bi se postigle jasnoća i pravna sigurnost, tu direktivu trebalo bi staviti izvan snage i zamijeniti je ovom Direktivom.
- (6) Kako bi se osigurala sveobuhvatnost Unijina sustava odgovornosti za proizvode, objektivna odgovornost za neispravne proizvode trebala bi se primjenjivati na sve pokretnine, ***uključujući softver***, među ostalim i kad su ugradene u druge pokretnine ili nekretnine.
- (7) Odgovornost za neispravne proizvode ne bi se trebala primjenjivati na štetu nastalu zbog nuklearnih nesreća ako je odgovornost za takvu štetu obuhvaćena međunarodnim konvencijama koje su ratificirale države članice.

- (8) Kako bi se uspostavilo istinsko unutarnje tržište s visokom i ujednačenom razinom zaštite potrošača *i drugih fizičkih osoba* te kako bi se uzela u obzir sudska praksa Suda, države članice ne bi trebale, s obzirom na pitanja iz područja primjene ove Direktive, zadržati ili uvoditi strože ili manje stroge odredbe od onih utvrđenih u ovoj Direktivi.
- (9) U pravnim sustavima država članica oštećenici bi mogli podnijeti zahtjev za naknadu štete na temelju ugovorne ili izvanugovorne odgovornosti koja se ne odnosi na *odgovornost proizvođača za neispravnost proizvoda kako je utvrđeno ovom Direktivom. To se odnosi, na primjer, na odgovornost koja se temelji na jamstvu odnosno na subjektivnu ili objektivnu odgovornost subjekata za štetu koja je nastala zbog svojstava nekog organizma nastalog genetičkim inženjeringom.* Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na te odredbe, kojima se, među ostalim, nastoji postići cilj djelotvorne zaštite potrošača *i drugih fizičkih osoba*.

- (10) U određenim državama članicama oštećenici imaju pravo podnijeti zahtjev za naknadu štete prouzročene farmaceutskim proizvodima u okviru posebnog nacionalnog sustava odgovornosti, pa je već postignuta djelotvorna zaštita *fizičkih osoba* u farmaceutskom sektoru. Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na pravo na podnošenje takvih zahtjeva. *Takoder, ne bi trebalo isključiti mogućnost izmjene takvih posebnih sustava odgovornosti dok god se time ne dovodi u pitanje djelotvornost sustava odgovornosti predviđenog ovom Direktivom ili njezinim ciljevima.*
- (11) *Sustavi naknade štete izvan konteksta sustava odgovornosti, kao što su nacionalni zdravstveni sustavi, sustavi socijalne sigurnosti ili sustavi osiguranja, nisu obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive te ih stoga ne bi trebalo isključiti. Na primjer, u nekim državama članicama na snazi su sustavi za naknadu štete za farmaceutske proizvode koji uzrokuju štetu iako nisu neispravni.*

- (12) Odlukom br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³ utvrđena su zajednička načela i referentne odredbe namijenjene primjeni u cjelokupnom sektorskom zakonodavstvu o proizvodima. Kako bi se osigurala dosljednost s tim zakonodavstvom, određene odredbe ove Direktive, posebno definicije, trebalo bi uskladiti s tom Odlukom.

---

³ Odluka br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda i o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 93/465/EEZ (SL L 218, 13.8.2008., str. 82.).

- (13) Proizvodi u digitalnom dobu mogu biti materijalni ili nematerijalni. Softver, na primjer operativni sustavi, ugrađeni softver, računalni programi, aplikacije ili sustavi umjetne inteligencije, sve je češći na tržištu i sve važniji za sigurnost proizvoda. Softver se može staviti na tržište kao samostalni proizvod ili se kasnije može ugraditi u druge proizvode kao sastavni dio te je njegovim korištenjem moguće prouzročiti štetu. Stoga bi u interesu pravne sigurnosti u ovoj Direktivi trebalo pojasniti da je softver proizvod za potrebe primjene objektivne odgovornosti, bez obzira na način njegove isporuke ili uporabe, te stoga neovisno o tome je li pohranjen na uređaju ili mu se pristupa s pomoću ***komunikacijske mreže ili*** tehnologija u oblaku ***odnosno isporučuje li se u okviru modela softvera kao usluge.*** Međutim, ***informacije*** se ne smatraju proizvodom ***i stoga se pravila o odgovornosti za proizvode ne bi trebala primjenjivati na sadržaj digitalnih datoteka, kao što su medijske datoteke, e-knjige ili izvorni programski kod softvera.*** Programera ili proizvođača softvera, uključujući dobavljače sustava umjetne inteligencije u smislu Uredbe (EU) 2024/... Europskog parlamenta i Vijeća^{4*} trebalo bi smatrati proizvođačima.

---

⁴ Uredba (EU) 2024/... Europskog parlamenta i Vijeća od... o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji (Akt o umjetnoj inteligenciji) i izmjeni određenih zakonodavnih akata Unije [2021/0106(COD)] (SL L, ..., ELI: ....).

* SL: unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta 2021/0106(COD), a u bilješku broj, datum, točan naslov, upućivanje na SL i ELI za tu Uredbu.

(14) ***Besplatni softver otvorenog koda, što znači da se izvorni kod otvoreno dijeli, a korisnici mogu slobodno pristupiti softveru ili njegovim modificiranim verzijama te ih koristiti, modificirati i redistribuirati, može pridonijeti istraživanju i inovacijama na tržištu. Na takav se softver primjenjuju licencije koje svima omogućuju slobodu pokretanja, umnožavanja, distribuiranja, proučavanja, izmjene i poboljšanja softvera.*** Kako se ne bi sprječavao razvoj inovacija ili istraživanja, ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati na besplatan softver otvorenog koda koji je razvijen ili isporučen izvan okvira komercijalnih djelatnosti *jer se tako razvijeni ili isporučeni proizvodi po definiciji ne stavljuju na tržište. Programerski rad ili doprinos takvom softveru ne bi trebalo tumačiti kao njegovo stavljanje na tržište. Stavljanje takvog softvera u otvorene repozitorije ne bi se trebalo smatrati njegovim stavljanjem na tržište, osim ako se to čini u sklopu komercijalne djelatnosti. Načelno govoreći, za neprofitne organizacije koje isporučuju besplatni softver otvorenog koda ne bi trebalo smatrati da to čine u poslovnom kontekstu, osim ako se takva isporuka događa u sklopu komercijalne djelatnosti.* Međutim, ako se softver isporučuje u zamjenu za plaćanje određene cijene, ili se osobni podaci ne upotrebljavaju isključivo za poboljšanje sigurnosti, kompatibilnosti ili interoperabilnosti softvera te se stoga isporučuje u sklopu komercijalne djelatnosti, ova bi se Direktiva trebala primjenjivati.

- (15) *Ako proizvođač naknadno ugradi u proizvod besplatan softver otvorenog koda koji nije isporučen u sklopu komercijalne djelatnosti kao sastavni dio tog proizvoda, i to učini u sklopu komercijalne djelatnosti te stoga stavlja navedeni softver na tržište, trebalo bi moći tražiti odgovornost tog proizvođača za štetu koja nastane zbog neispravnosti tog softvera, ali ne i proizvođača softvera jer on ne ispunjava uvjete za stavljanje proizvoda ili sastavnog dijela na tržište.*
- (16) *Budući da digitalne datoteke kao takve nisu proizvodi obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive, datoteke za digitalnu proizvodnju, koje sadržavaju funkcionalne informacije potrebne za proizvodnju materijalnih predmeta tako da omogućuju automatizirano upravljanje strojevima ili alatima, kao što su bušilice, strojevi za tokarenje i glodanje te 3D pisači, trebale bi se smatrati proizvodima kako bi se osigurala zaštita **fizičkih osoba** u slučajevima kad su te datoteke neispravne. Na primjer, neispravna datoteka koja sadržava nacrt nastao računalno potpomognutim dizajniranjem koja se upotrebljava za 3D ispis robe zbog koje nastane šteta trebala bi biti razlog za pozivanje na odgovornost na temelju ove Direktive ako se takva datoteka izrađuje ili isporučuje u sklopu komercijalne djelatnosti. Kako bi se izbjegla svaka dvojba, trebalo bi pojasniti da su sirovine, kao što su plin i voda, te električna energija proizvodi.*

(17) Digitalne usluge sve se češće ugrađuju u proizvod ili povezuju s njime na način da bez te usluge proizvod ne bi mogao obavljati neku od svojih funkcija. ┌ Iako se ova Direktiva ne bi trebala primjenjivati na usluge, objektivnu odgovornost treba proširiti na digitalne usluge koje su ugrađene u proizvod ili s njime povezane („povezane usluge“) jer o njima ovisi sigurnost proizvoda jednako kao i o fizičkim ili digitalnim sastavnim dijelovima. Te povezane usluge trebale bi se smatrati sastavnim dijelovima proizvoda u koji su ugrađene ili s kojim su povezane ako su pod kontrolom proizvođača tog proizvoda. *Primjeri povezanih usluga uključuju stalno dostavljanje podataka o prometu u navigacijskom sustavu, uslugu praćenja zdravstvenog stanja za koju su nužni fizički senzori proizvoda za praćenje tjelesne aktivnosti ili zdravstvenih parametara korisnika, uslugu kontrole temperature koja prati i regulira temperaturu pametnog hladnjaka ili uslugu glasovne asistencije koja omogućuje upravljanje jednim proizvodom ili s više njih izdavanjem glasovnih naredbi. Usluge pristupa internetu ne bi se trebale smatrati povezanim uslugama jer se ne mogu smatrati dijelom proizvoda pod kontrolom proizvođača te bi bilo nerazumno tražiti odgovornost proizvođača za štetu koja nastane zbog nedostataka u vezi s uslugama pristupa internetu. Međutim, proizvod za koji su nužne usluge pristupa internetu i koji u slučaju prekida veze prestaje biti siguran mogao bi se u skladu s ovom Direktivom smatrati neispravnim.*

- (18) Za povezane usluge i druge sastavne dijelove, uključujući softverska ažuriranja i nadogradnje, treba smatrati da su pod kontrolom proizvođača ako su ugrađeni u proizvod ili ako su s njim povezani odnosno ako ih isporučuje proizvođač ili ako proizvođač odobri ili pristane da ih ugradi, poveže ili isporuči treća strana, primjerice ako proizvođač pametnog kućnog uređaja pristane da treća strana softverski ažurira proizvođačev uređaj ili ako proizvođač predstavlja povezanu uslugu ili sastavni dio kao dio proizvoda iako ih isporučuje treća strana. Ne bi trebalo smatrati da je proizvođač pristao na ugrađivanje ili povezivanje samo zato što je tehnički omogućio ugrađivanje ili povezivanje, zato što je preporučio određene robne marke ili zato što nije zabranio potencijalne povezane usluge ili sastavne dijelove.
- (19) Nakon što se proizvod stavi na tržište trebalo bi smatrati da ostaje pod kontrolom proizvođača ako proizvođač zadržava mogućnost da izravno ili preko treće strane isporučuje softverska ažuriranja ili nadogradnje.

(20) S obzirom na sve veću važnost i vrijednost nematerijalne imovine, trebalo bi nadoknaditi i ***uništenje*** ili oštećenje podataka, kao što su ***digitalne datoteke*** izbrisane s tvrdog diska, uključujući troškove oporavka ili obnavljanja izgubljenih podataka. Zbog toga je radi zaštite ***fizičkih osoba*** potrebno omogućiti naknadu za materijalne gubitke koji su posljedica smrti ili tjelesne ozljede, kao što su pogrebni ili zdravstveni troškovi ili izgubljeni prihodi, i materijalne štete, ali i ***uništenja*** ili oštećenja podataka. ***Uništenje ili oštećenje podataka ne znači automatski materijalni gubitak ako oštećena osoba može besplatno doći do podataka, primjerice ako postoji sigurnosna kopija podataka ili ako se podaci mogu ponovno preuzeti odnosno ako gospodarski subjekt ponovno uspostavi ili privremeno ponovno proizvede nedostupne podatke, na primjer u virtualnom okruženju.*** ***Uništenje ili oštećenje podataka razlikuje se od curenja podataka ili kršenja pravila o zaštiti podataka te stoga*** ova Direktiva ne utječe na naknadu štete za povrede Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća⁵, Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća⁶, Direktive 2002/58/EEZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷ i Direktive (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća⁸.

---

⁵ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁶ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

⁷ Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

⁸ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

- (21) U interesu pravne sigurnosti ovom bi Direktivom trebalo pojasniti da tjelesna ozljeda uključuje medicinski priznato *i medicinski potvrđeno* oštećenje psihičkog zdravlja *koje utječe na opće zdravstveno stanje oštećene osobe i može iziskivati terapiju ili liječenje, uzimajući u obzir, među ostalim, Međunarodnu klasifikaciju bolesti Svjetske zdravstvene organizacije.*
- (22) *U skladu s ciljem ove Direktive da se naknada omogući samo fizičkim osobama, šteta na imovini koja se upotrebljava isključivo u profesionalne svrhe ne bi se trebala nadoknađivati na temelju ove Direktive. Kako bi se pružio odgovor na mogući rizik od sudskih postupaka u prekomernom broju slučajeva, uništavanje ili oštećenje podataka koji se upotrebljavaju u profesionalne svrhe, čak i ako to nije jedina svrha, ne bi se trebalo nadoknađivati na temelju ove Direktive.*

- (23) S obzirom na to da bi države članice trebale osigurati potpunu i odgovarajuću naknadu štete za sve materijalne gubitke koji su posljedica smrti ili tjelesne ozljede, materijalne štete ili uništenja imovine, uključujući ***uništenje*** ili ***oštećenje*** podataka, one bi trebale utvrditi pravila za izračun naknade štete. ***Nadalje, trebalo bi osigurati naknadu za nematerijalne gubitke koji su posljedica štete obuhvaćene ovom Direktivom, kao što su bol i patnja, u mjeri u kojoj se takvi gubici mogu nadoknaditi u skladu s nacionalnim pravom.***
- (24) ***Vrste štete koje nisu predviđene ovom Direktivom, kao što su isključivo ekonomski gubitak, povrede privatnosti ili diskriminacija, ne bi same po sebi trebale dovesti do aktiviranja odgovornosti na temelju ove Direktive. Međutim, ova Direktiva ne bi trebala utjecati na pravo na naknadu sve štete, uključujući nematerijalnu štetu, u okviru drugih sustava odgovornosti.***
- (25) Kako bi se zaštitile ***fizičke osobe***, trebalo bi nadoknaditi štetu na bilo kojoj imovini u vlasništvu fizičke osobe. Budući da se imovina sve više upotrebljava i u privatne i poslovne svrhe, primjерeno je predvidjeti naknadu štete na takvoj imovini mješovite uporabe. S obzirom na cilj ove Direktive da se zaštite ***fizičke osobe***, imovinu koja se koristi isključivo u profesionalne svrhe trebalo bi isključiti iz njezina područja primjene.

- (26) Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati na proizvode koji se stavljuju na tržište ili, prema potrebi, stavljuju u uporabu u sklopu komercijalne djelatnosti, s plaćanjem ili bez plaćanja, na primjer na proizvode isporučene u okviru sponzorske kampanje ili proizvode proizvedene za pružanje usluge koja se financira iz javnih sredstava, s obzirom na to da i taj način opskrbe ima gospodarska ili poslovna obilježja. **Pojam „stavljanja u uporabu” relevantan je za proizvode koji nisu stavljeni na tržište prije njihove prve uporabe, kao što to može biti slučaj u sektorima dizala, strojeva ili medicinskih proizvoda.**
- (27) *U mjeri u kojoj je to predviđeno nacionalnim pravom pravo oštećenika na naknadu štete trebalo bi se primjenjivati i na izravno oštećene osobe, koje su izravno pretrpjele štetu uzrokovano neispravnim proizvodom, i na neizravno oštećene osobe, koje su pretrpjele štetu zbog štete koju je pretrpjela izravno oštećena osoba.*

(28) *Imajući u vidu sve veću složenost proizvoda, poslovnih modela i lanaca opskrbe te imajući na umu da je cilj ove Direktive osigurati da potrošači i druge fizičke osobe mogu lako ostvariti svoje pravo na naknadu štete koju su uzrokovali neispravni proizvodi, važno je da države članice osiguraju da nadležna tijela ili organi za zaštitu potrošača oštećenim potrošačima pružaju sve relevantne informacije i prilagođene smjernice kako bi im se omogućilo djelotvorno ostvarenje njihova prava na naknadu u skladu s ovom Direktivom. Pritom je primjereni da države članice uzmu u obzir postojeće obveze suradnje među nacionalnim tijelima odgovornima za provedbu prava o zaštiti potrošača, posebno obveze iz Uredbe (EU) 2017/2394 Europskog parlamenta i Vijeća⁹. Važno je da nacionalna tijela ili organi za zaštitu potrošača redovito razmjenjuju sve relevantne informacije koje doznaju i da blisko surađuju s tijelima za nadzor tržišta. Države članice također mogu potaknuti nadležna tijela ili organe za zaštitu potrošača da pružaju potrošačima informacije i prilagođene smjernice kako bi im se kvalitetnije omogućilo djelotvorno ostvarenje njihova prava na naknadu u skladu s ovom Direktivom.*

---

⁹ Uredba (EU) br. 2017/2394 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za izvršavanje propisâ o zaštiti potrošača i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2006/2004 (OJ L 345, 27.12.2017, str. 1).

(29) Ova Direktiva ne utječe na različite načine traženja pravne zaštite na nacionalnoj razini, bilo sudskim postupcima, izvansudskim rješenjima, postupcima alternativnog rješavanja sporova ili predstavničkim tužbama na temelju Direktive (EU) 2020/1828 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ ili u okviru nacionalnih programa kolektivne pravne zaštite.

---

¹⁰ Direktiva (EU) 2020/1828 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa potrošačâ i stavljanju izvan snage Direktive 2009/22/EZ (SL L 409, 4.12.2020., str. 1.).

(30) Radi zaštite zdravlja i imovine **fizičkih osoba** neispravnost proizvoda ne bi se trebala određivati na temelju njegove uporabljivosti, nego na temelju propusta u sigurnosti koju **dana osoba** ima pravo očekivati *ili koja je propisana pravom Unije ili nacionalnim pravom*. Procjena neispravnosti trebala bi uključivati objektivnu analizu **sigurnosti koju šira javnost ima pravo očekivati** i ne bi se trebala odnositi na sigurnost koju ima pravo očekivati bilo koja određena osoba. Sigurnost koju šira javnost ima pravo očekivati trebala bi se procijeniti uzimajući u obzir, među ostalim, namjenu, **razumno predviđljivu uporabu, prezentiranje**, objektivne značajke i svojstva predmetnog proizvoda, **uključujući očekivani vijek trajanja**, kao i posebne zahtjeve skupine korisnika kojima je proizvod namijenjen. Neki proizvodi, kao što su medicinski proizvodi za održavanje na životu, mogu biti vrlo opasni za ljude i stoga se na njih primjenjuju posebno visoka sigurnosna očekivanja. Kako bi se ta očekivanja uzela u obzir, sud bi trebao moći utvrditi neispravnost proizvoda bez utvrđivanja njegove stvarne neispravnosti ako pripada istoj proizvodnoj seriji kao i proizvod za koji je već dokazano da je neispravan.

(31) *Pri ocjenjivanju neispravnosti trebalo bi uzeti u obzir prezentiranje proizvoda. Međutim, upozorenja ili druge informacije dostavljene uz proizvod ne mogu se smatrati dostatnim da proizvod koji je inače neispravan učine sigurnim jer bi se neispravnost trebala utvrditi u odnosu na sigurnost koju šira javnost ima pravo očekivati. Stoga se odgovornost na temelju ove Direktive ne može zaobići jednostavnim navođenjem svih mogućih nuspojava proizvoda. Pri utvrđivanju neispravnosti proizvoda razumno predviđljiva uporaba obuhvaća i zlouporabu koja nije nerazumna u danim okolnostima, kao što je predviđljivo ponašanje korisnika strojeva koje je posljedica nedostatka koncentracije ili predviđljivog ponašanja određenih skupina korisnika kao što su djeca.*

- (32) Kako bi se uzela u obzir sve veća raširenost međusobno povezanih proizvoda, pri procjeni sigurnosti proizvoda trebalo bi uzeti u obzir i *razumno predvidljive* učinke drugih proizvoda na predmetni proizvod, *primjerice u sklopu sustava pametnog doma*. Trebalo bi voditi računa i o učinku koji na sigurnost proizvoda ima njegova sposobnost učenja *ili dobivanja novih značajki* nakon *stavljanja na tržište ili u uporabu* kako bi se uzela u obzir legitimna očekivanja da su softver proizvoda i njegovi osnovni algoritmi osmišljeni tako da se spriječi opasno ponašanje proizvoda. *Stoga bi proizvođač koji osmisli proizvod koji može razviti neočekivano ponašanje trebao zadržati odgovornost za ponašanje koje uzrokuje štetu.* Kako bi se uzela u obzir činjenica da u digitalnom dobu mnogi proizvodi ostaju pod kontrolom proizvođača i nakon stavljanja na tržište, pri procjeni sigurnosti proizvoda trebalo bi uzeti u obzir i trenutak u kojem proizvod prestaje biti pod kontrolom proizvođača. Može se utvrditi i da je proizvod neispravan zbog kibernetičke sigurnosne ranjivosti, *primjerice ako proizvod ne ispunjava sigurnosne zahtjeve u području kibernetičke sigurnosti.*
- (33) *Kako bi se uzela u obzir priroda proizvoda čija je temeljna svrha spriječiti štetu, primjerice mehanizam upozoravanja kao što je detektor dima, pri ocjeni neispravnosti takvog proizvoda treba uzeti u obzir neispunjene te svrhe.*

- (34) Kako bi se za utvrđivanje razine sigurnosti koju ***dana osoba*** ima pravo očekivati uzela u obzir važnost zakonodavstva o sigurnosti proizvoda i nadzoru tržišta, trebalo bi pojasniti da bi se u toj procjeni trebali uzeti u obzir i sigurnosni zahtjevi ***za relevantni proizvod***, među ostalim sigurnosni zahtjevi u području kibernetičke sigurnosti i intervencije, npr. opoziv proizvoda, koje provode ***nadležna*** tijela ili sami gospodarski subjekti. Međutim, te intervencije ne bi trebale same po sebi dovoditi do pretpostavke neispravnosti.
- (35) Kako bi se osigurala veća mogućnost izbora za potrošače i potaknule inovacije, ***istraživanje i jednostavni pristup novim tehnologijama***, postojanje ili naknadno stavljanje na tržište boljeg proizvoda ne bi trebalo samo po sebi dovesti do zaključka da je proizvod neispravan. Isto tako, isporuka ažuriranja ili nadogradnje proizvoda ne bi trebala sama po sebi dovesti do zaključka da je prethodna verzija proizvoda neispravna.

(36) Zaštita **fizičkih osoba** podrazumijeva mogućnost traženja odgovornosti svih proizvođača koji su uključeni u proizvodni proces ako je proizvod ili sastavni dio koji su ti proizvođači isporučili neispravan. *To uključuje sve osobe koje se predstavljaju kao proizvođač tako što na proizvod stavljuju svoje ime, zaštitni znak ili drugi znak raspoznavanja, odnosno ovlaste treću stranu da na proizvod stavi njihovo ime, zaštitni znak ili drugi znak raspoznavanja jer na taj način te osobe ostavljaju dojam da su uključene u postupak proizvodnje ili da za njega preuzimaju odgovornost.* Ako proizvođač u proizvod ugradi neispravni sastavni dio drugog proizvođača, oštećenik bi trebao moći zatražiti naknadu za istu štetu ili od proizvođača proizvoda ili od proizvođača sastavnog dijela odnosno od jednog i drugog. *Ako je sastavni dio ugrađen u proizvod izvan kontrole proizvođača tog proizvoda, oštećenik bi trebao moći zatražiti naknadu štete od proizvođača sastavnog dijela ako je sam sastavni dio proizvod u skladu s ovom Direktivom.*

(37) Kako bi se osiguralo da oštećenici imaju mogućnost podnijeti izvršiv zahtjev za naknadu štete ako proizvođač ima poslovni nastan izvan Unije, trebalo bi moći tražiti odgovornost uvoznika proizvoda i ovlaštenog predstavnika proizvođača, *koji su imenovani u vezi s određenim zadaćama u skladu sa zakonodavstvom Unije, na primjer na temelju zakonodavstva o sigurnosti proizvoda i nadzoru tržišta*. Nadzor tržišta pokazao je da lanci opskrbe ponekad uključuju gospodarske subjekte koji se zbog svojeg inovativnog oblika ne mogu lako uklopiti u tradicionalne lance opskrbe u skladu s postojećim pravnim okvirom. To je posebno slučaj s pružateljima usluga provođenja narudžbi koji obavljaju mnoge iste funkcije kao uvoznici, ali koji možda nisu uvijek u skladu s tradicionalnom definicijom uvoznika u pravu Unije. *Pružatelji usluga provođenja narudžbi imaju sve važniju ulogu kao gospodarski subjekti jer omogućuju i olakšavaju pristup tržištu Unije za proizvode iz trećih zemalja. Ta promjena važnosti već je uzeta u obzir* u okviru za sigurnost proizvoda i nadzor tržišta, a posebno u Uredbi (EU) 2019/1020¹¹ Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbi (EU) 2023/988¹² Europskog parlamenta i Vijeća. *Stoga bi* trebalo ┌ biti moguće tražiti odgovornost pružatelja usluga provođenja narudžbi, ali s obzirom na supsidijarnu prirodu njihove uloge, oni bi trebali biti odgovorni samo ako nijedan uvoznik ili ovlašteni predstavnik nema poslovni nastan u Uniji. Radi djelotvornog usmjeravanja odgovornosti prema proizvođačima, uvoznicima, ovlaštenim predstavnicima i pružateljima usluga provođenja narudžbi, traženje odgovornosti distributera trebalo bi biti moguće samo ako oni odmah ne imenuju relevantni gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Uniji.

¹¹ Uredba (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 (SL L 169, 25.6.2019., str. 1.).

¹² Uredba (EU) 2023/988 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o općoj sigurnosti proizvoda, izmjeni Uredbe (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive (EU) 2020/1828 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 87/357/EEZ (SL L 135, 23.5.2023., str. 1.).

- (38) Prodaja na internetu u stalnom je porastu te se na taj način stvaraju novi poslovni modeli i novi sudionici na tržištu, npr. internetske platforme. Uredbom (**EU**) *2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća¹³* i Uredbom (**EU**) *2023/988* uređuje se, među ostalim, odgovornost internetskih platformi za nezakonit sadržaj, među ostalim u vezi s prodajom proizvoda. Kad internetske platforme imaju ulogu proizvođača, uvoznika, *ovlaštenog predstavnika, pružatelja usluga provođenja narudžbi* ili distributera neispravnog proizvoda, trebale bi snositi jednaku odgovornost kao i gospodarski subjekti koji obavljaju te djelatnosti. Ako internetske platforme samo posreduju u kupoprodaji proizvoda između trgovaca i potrošača, na njih se primjenjuje izuzeće od odgovornosti u skladu s **Uredbom (EU) 2022/2065**.

---

¹³ Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1.).

Međutim, ***Uredbom (EU) 2022/2065*** utvrđuje se da internetske platforme koje potrošačima omogućuju sklapanje ugovora na daljinu s trgovcima nisu izuzete od odgovornosti na temelju prava o zaštiti potrošača ako proizvod prezentiraju ili na drugi način omogućuju određenu transakciju tako da bi prosječni potrošač mogao zaključiti kako proizvod nudi sama internetska platforma ili trgovac koji djeluje na temelju njezine ovlasti ili pod njezinom kontrolom. U skladu s tim načelom, kad internetske platforme na taj način prezentiraju proizvod ili na drugi način omogućuju određenu transakciju, trebalo bi biti moguće tražiti njihovu odgovornost na isti način kao i od distributera na temelju ove Direktive. ***Stoga bi se odredbe ove Direktive koje se odnose na distributere trebale primjenjivati mutatis mutandis na takve internetske platforme.*** To znači da bi takve internetske platforme trebale snositi odgovornost samo ako prezentiraju proizvod ili na drugi način omogućuju određenu transakciju tako da bi prosječni potrošač mogao zaključiti kako proizvod nudi sama internetska platforma ili trgovac koji djeluje na temelju njezine ovlasti ili pod njezinom kontrolom i samo ako internetska platforma odmah ne imenuje relevantni gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Uniji.

(39) U prijelazu s linearног na kružno gospodarstvo proizvodi se osmišljavaju tako da budu trajniji, da se mogu ponovno upotrebljavati, popravljati i nadograđivati. Unija promiče i inovativne i održive oblike proizvodnje i potrošnje kojima se produljuje funkcionalnost proizvoda i sastavnih dijelova, kao što su ponovna proizvodnja, obnova i popravak, kako je navedeno u komunikaciji Komisije od 11. ožujka 2020. naslovljenoj „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo – Za čišću i konkurentniju Europu”. ▀ Ako je proizvod znatno izmijenjen *i potom stavljen na tržište ili u uporabu*, smatra se novim proizvodom. *Ako se izmjena izvrši izvan kontrole izvornog proizvođača*, trebalo bi biti moguće tražiti odgovornost osobe koja je znatno izmijenila proizvod kao da je proizvođač izmijenjenog proizvoda jer je na temelju relevantnog zakonodavstva Unije ta osoba odgovorna za usklađenost proizvoda sa sigurnosnim zahtjevima. Je li izmjena znatna trebalo bi se utvrđivati na temelju kriterija utvrđenih u relevantnom zakonodavstvu Unije i nacionalnom zakonodavstvu o sigurnosti *proizvoda, uključujući Uredbu (EU) 2023/988. Ako za predmetni proizvod nisu utvrđeni takvi kriteriji, znatnim izmenama trebale bi se smatrati* izmjene kojima se mijenjaju izvorno predviđene funkcije proizvoda ili koje utječu na njegovu usklađenost s primjenjivim sigurnosnim zahtjevima *odnosno koje mijenjaju njegov profil rizičnosti.*

Ako znatnu izmjenu izvrši izvorni proizvođač ili ako se ona izvrši pod njegovom kontrolom te ako zbog takve znatne izmjene proizvod postane neispravan, taj proizvođač ne bi trebao imati mogućnost da izbjegne odgovornost uz tvrdnju da je neispravnost nastala nakon što je proizvod stavio na tržište ili u uporabu. Radi pravedne raspodjele rizika u kružnom gospodarstvu gospodarski subjekt koji izvrši znatnu izmjenu, **a koji nije izvorni proizvođač**, trebao bi biti izuzet od odgovornosti ako može dokazati da je šteta povezana s dijelom proizvoda na koji izmjena nije utjecala. Gospodarski subjekti koji obavljaju popravke ili druge radnje koje ne uključuju znatne izmjene ne bi trebali biti odgovorni na temelju ove Direktive.

- (40) *Budući da se proizvodi mogu osmisliti na način koji omogućuje da ih se mijenja softverskim izmjenama, uključujući nadogradnju, na izmjene izvršene softverskim ažuriranjem ili nadogradnjom trebala bi se primjenjivati ista načela koja se primjenjuju na izmjene izvršene na druge načine. Ako je do znatne izmjene došlo softverskim ažuriranjem ili nadogradnjom odnosno zbog kontinuiranog učenja sustava umjetne inteligencije, trebalo bi smatrati da je znatno izmijenjeni proizvod stavljen na tržište ili u uporabu u trenutku stvarne izmjene.*
- (41) *Ako oštećene osobe ne uspiju dobiti naknadu zato što nijedan gospodarski subjekt ne snosi odgovornost u skladu s ovom Direktivom ili zato što su odgovorni gospodarski subjekti nesolventni ili su prestali postojati, države članice mogu primijeniti postojeće nacionalne sektorske sustave naknade štete ili uspostaviti nove u skladu s nacionalnim pravom kako bi se oštećenicima na odgovarajući način nadoknadila pretrpljena šteta uzrokovana neispravnim proizvodima. Na državama članicama je da odluče hoće li se takvi sustavi naknade u cijelosti ili djelomično financirati iz javnih ili privatnih prihoda.*

(42) S obzirom na to da se gospodarskim subjektima nameće odgovornost neovisno o krivnji te kako bi se postigla pravedna raspodjela rizika, oštećenik koji traži naknadu štete uzrokovane neispravnim proizvodom trebao bi snositi teret dokazivanja štete, neispravnosti proizvoda i uzročno-posljedične veze između njih, ***u skladu sa standardom dokazivanja koji je primjenjiv na temelju nacionalnog prava.*** Međutim, oštećenici su često u znatno nepovoljnijem položaju u odnosu na proizvođače u smislu pristupa informacijama o tome kako je proizvod proizведен i kako funkcionira te njihova razumijevanja. Ta nejednakost u pogledu informacija može dovesti u pitanje pravednu raspodjelu rizika, posebno u slučajevima koji su tehnički ili znanstveno složeni. Stoga tužiteljima treba olakšati pristup dokazima koji će se upotrebljavati u sudskim postupcima. ***Ti dokazi uključuju i dokumente koje tuženik mora izraditi ex novo prikupljanjem ili razvrstavanjem dostupnih dokaza.*** ***Pri procjeni zahtjeva za predočavanje dokaza nacionalni sudovi trebali bi osigurati da je takav pristup ograničen na ono što je nužno i proporcionalno, među ostalim kako bi se izbjegla neselektivna pretraživanja informacija koje nisu relevantne za postupak i kako bi se zaštitele povjerljive informacije, kao što su informacije obuhvaćene odvjetničkom tajnom i poslovnim tajnama u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom, osobito Direktivom (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴.*** ***Uzimajući u obzir složenost određenih vrsta dokaza, na primjer dokazi koji se odnose na digitalne proizvode, nacionalni sudovi trebali bi moći zatražiti da se takvi dokazi, pod određenim uvjetima, iznose na lako dostupan i lako razumljiv način.***

¹⁴

Direktiva (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja (SL L 157, 15.6.2016., str. 1.).

- (43) *Ovom se Direktivom uskladjuju pravila o predočavanju dokaza samo u onoj mjeri u kojoj su ta pitanja njome uređena. Pitanja koja nisu uređena ovom Direktivom uključuju pravila o predočavanju dokaza u pogledu: predsudskih postupaka; stupnja specifičnosti zahtjeva za predočavanje dokaza; trećih strana; slučajeva deklaratornih radnji i sankcija za nepoštovanje obveze predočavanja dokaza.*
- (44) *S obzirom na činjenicu da bi tuženicima mogao biti potreban pristup dokazima kojima raspolaze tužitelj kako bi osporili zahtjev za naknadu štete u skladu s ovom Direktivom, i tuženici bi trebali imati mogućnost pristupa dokazima. Kao i u slučaju zahtjeva za predočavanje dokaza koji podnosi tužitelj, pri procjeni zahtjeva tuženika za predočavanje dokaza nacionalni sudovi trebali bi osigurati da je takav pristup ograničen na ono što je nužno i proporcionalno, među ostalim kako bi se izbjegla neselektivna pretraživanja informacija koje nisu relevantne za postupak i kako bi se zaštitile povjerljive informacije.*

(45) Kad je riječ o poslovnim tajnama kako su definirane u Direktivi (EU) 2016/943, nacionalni sudovi trebali bi biti ovlašteni za poduzimanje posebnih mjera kako bi se osigurala povjerljivost poslovnih tajni tijekom i nakon postupka te istodobno postigla poštena i proporcionalna ravnoteža interesa nositelja poslovne tajne u pogledu tajnosti i interesa oštećenika. Te bi mjere trebale uključivati barem mjere za ograničavanje pristupa dokumentima koji sadržavaju poslovne tajne ili navodne poslovne tajne i ograničavanje broja osoba koje mogu prisustvovati raspravama ili omogućivanje pristupa isključivo dokumentima ili zapisnicima s rasprava iz kojih su osjetljive informacije uklonjene. Prilikom odlučivanja o takvim mjerama primjereno je da nacionalni sudovi uzmu u obzir potrebu za osiguravanjem prava na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje, legitimne interese stranaka i, prema potrebi, trećih strana, te moguću štetu za bilo koju od stranaka u sporu i, prema potrebi, za treće strane, koja može nastati prihvaćanjem ili odbijanjem tih mjera.

(46) Potrebno je olakšati teret dokazivanja koje snosi tužitelj pod uvjetom da su ispunjeni određeni uvjeti. Oborive činjenične pretpostavke uobičajeni su mehanizam kojim se tužitelju olakšava postupak dokazivanja, a sudu omogućuje da utvrdi postojanje neispravnosti ili uzročno-posljedične veze na temelju druge dokazane činjenice, štiteći ujedno i prava tuženika. Kako bi se potaknulo poštovanje obveze otkrivanja informacija, nacionalni sudovi trebali bi pretpostaviti neispravnost proizvoda ako tužnik ne ispunji tu obvezu. Doneseni su brojni [ ] obvezni sigurnosni zahtjevi kako bi se potrošači i *druge fizičke osobe* zaštitali od rizika od štete, ***među ostalim na temelju Uredbe (EU) 2023/988***. Kako bi se ojačala povezanost pravila o sigurnosti proizvoda i pravila o odgovornosti, i neusklađenost s tim zahtjevima trebala bi dovesti do pretpostavke neispravnosti. To uključuje slučajeve u kojima proizvod nije opremljen sredstvima za bilježenje informacija o radu proizvoda kako je propisano pravom Unije ili nacionalnim pravom. Isto bi trebalo vrijediti u slučaju očite neispravnosti, kao što je staklena boca koja eksplodira tijekom *razumno predvidljive* uporabe, jer je nepotrebno zahtijevati od tužitelja da dokaže neispravnost ako su okolnosti takve da je njezino postojanje neosporno. *Razumno predvidljiva uporaba obuhvaća uporabu za koju je proizvod namijenjen u skladu s informacijama koje je dostavio proizvođač ili gospodarski subjekt koji ga stavlja na tržište, uobičajenu uporabu određenu dizajnom i konstrukcijom proizvoda te uporabu koja se može razumno predvidjeti ako bi takva uporaba mogla biti posljedica zakonitog i lako predvidljivog ljudskog ponašanja.*

(47) *Ako se utvrdi da je proizvod neispravan i da je vrsta štete koja je nastala, u prvom redu na temelju sličnih slučajeva, obično uzrokovana predmetnom neispravnošću, od tužitelja se ne bi trebalo zahtijevati da dokaže uzročno-posljedičnu vezu te bi se njezino postojanje trebalo pretpostaviti.*

(48) Nacionalni sudovi trebali bi pretpostaviti neispravnost proizvoda ili uzročno-posljedičnu vezu između štete i neispravnosti, ili oboje, ako bi, bez obzira na tuženikovo predočavanje informacija, tužitelju bilo pretjerano teško, *posebice zbog* tehničke ili znanstvene složenosti predmeta, dokazati njegovu neispravnost ili uzročno-posljedičnu vezu, ili oboje. *To bi trebali činiti uzimajući u obzir sve okolnosti predmeta.* U takvim bi slučajevima *nametanje uobičajenog standarda dokazivanja u skladu s nacionalnim pravom, koji često zahtijeva visok stupanj vjerojatnosti,* ugrozilo djelotvornost prava na naknadu štete. Stoga, s obzirom na to da proizvođači imaju stručno znanje i da su bolje informirani od oštećenika *te kako bi se održala pravedna raspodjela rizika i izbjeglo prebacivanje tereta dokazivanja, od tužitelja bi trebalo zahtijevati da na temelju relevantnih dokaza dokaže, ako se poteškoće tužitelja odnose na dokazivanje neispravnosti, jedino da je vjerojatno da je proizvod bio neispravan ili, ako se poteškoće tužitelja odnose na dokazivanje uzročno-posljedične veze, jedino da je neispravnost proizvoda vjerojatni uzrok štete.* Tehničku ili znanstvenu složenost trebali bi utvrditi nacionalni sudovi za svaki pojedini slučaj, s obzirom na različite čimbenike. Ti bi čimbenici trebali uključivati složenu prirodu proizvoda, primjerice kad je riječ o inovativnim medicinskim proizvodima, složenu prirodu korištene tehnologije, npr. u kad je riječ o strojnom učenju, složenu prirodu informacija i podataka koje tužitelj treba analizirati i složenu uzročno-posljedičnu vezu, kao što je veza između farmaceutskog ili prehrabnenog proizvoda i nastanka zdravstvene tegobe, ili vezu koja bi, kako bi se dokazala, od tužitelja zahtijevala da objasni unutarnje funkciranje sustava umjetne inteligencije. Isto tako, nacionalni sudovi trebali bi na pojedinačnoj osnovi ocjenjivati i pretjerane poteškoće. Iako bi tužitelj trebao iznijeti argumente kako bi dokazao pretjerane poteškoće, ne bi trebalo zahtijevati dokaz o takvim poteškoćama. Na primjer, da bi sud utvrdio da postoje pretjerane poteškoće, u zahtjevu za naknadu štete koji se odnosi na sustav umjetne inteligencije od tužitelja ne bi trebalo tražiti da objasni specifične značajke tog sustava ni način na koji te značajke otežavaju utvrđivanje uzročno-posljedične veze. Tuženik bi trebao imati mogućnost osporiti *sve elemente zahtjeva, uključujući* postojanje pretjeranih poteškoća.

■ (49) Radi osiguravanja pravedne raspodjele rizika gospodarski subjekti trebali bi biti izuzeti od snošenja odgovornosti ako mogu dokazati postojanje posebnih olakotnih okolnosti. Ne bi trebali snositi odgovornost ako mogu dokazati da je druga osoba odgovorna za to što je proizvod napustio proizvodni proces protiv njihove volje ili da je proizvod neispravan upravo zbog toga što su poštovali *pravne zahtjeve*.

(50) Trenutak stavljanja na tržište ili u uporabu obično je trenutak u kojem proizvod prestaje biti pod kontrolom proizvođača, dok je za distributere to trenutak u kojem proizvod stavlju na raspolaganje na tržištu. Proizvođače bi stoga trebalo izuzeti od odgovornosti ako dokažu da neispravnost koja je prouzročila štetu vjerojatno nije postojala u trenutku stavljanja proizvoda na tržište ili u uporabu ili da je ta neispravnost nastala nakon tog trenutka. Međutim, budući da digitalne tehnologije proizvođačima omogućuju kontrolu nakon trenutka stavljanja proizvoda na tržište ili stavljanja u uporabu, proizvođači bi trebali ostati odgovorni za neispravnost koja se kasnije javi zbog softvera ili povezanih usluga pod njihovom kontrolom, bilo u obliku nadogradnje ili ažuriranja ili algoritama za strojno učenje. Trebalo bi smatrati da su takav softver ili povezane usluge pod kontrolom proizvođača ako ih isporučuje taj proizvođač ili ako ih taj proizvođač odobrava ili na drugi način *pristaje* na njihovu isporuku koju provodi treća strana. ***Na primjer, ako je pametni televizor predstavljen kao da uključuje videoaplikaciju, ali korisnik mora preuzeti tu aplikaciju s internetske stranice treće strane nakon kupnje televizora, proizvođač televizora trebao bi, zajedno s proizvođačem videoaplikacije, i dalje biti odgovoran za štetu prouzročenu bilo kakvom neispravnošću videoaplikacije, iako je neispravnost nastala tek nakon što je televizor stavljen na tržište.***

(51) Trebalo bi ograničiti mogućnost da gospodarski subjekti izbjegnu odgovornost dokazivanjem da je neispravnost nastala nakon što su proizvod stavili na tržište ili u uporabu u slučaju da je do neispravnosti proizvoda došlo zato što nisu provedena ažuriranja ili nadogradnje softvera koji su neophodni za uklanjanje kibersigurnosnih ranjivosti i održavanje sigurnosti proizvoda. Takve ranjivosti mogu dovesti do toga da proizvod uzrokuje štetu u smislu ove Direktive. S obzirom na odgovornost proizvođača u skladu s pravom Unije u pogledu sigurnosti proizvoda tijekom njihova životnog ciklusa, primjerice na temelju Uredbe (EU) 2017/745 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵, proizvođači *isto tako ne bi trebali biti izuzeti od odgovornosti za štetu prouzročenu njihovim neispravnim proizvodima ako ta neispravnost proizlazi iz toga što nisu isporučili* ažuriranja ili nadogradnje softvera koji su neophodni za uklanjanje ranjivosti proizvoda u kontekstu novih kibersigurnosnih rizika. Takva se odgovornost ne bi trebala primjenjivati ako je isporuka ili ugradnja takvog softvera izvan kontrole proizvođača, na primjer ako vlasnik proizvoda ne instalira ažuriranje ili nadogradnju isporučenu u svrhu osiguravanja ili održavanja potrebne razine sigurnosti proizvoda. *Ovom se Direktivom ne nameće nikakva obveza pružanja ažuriranja ili nadogradnje proizvoda.*

---

¹⁵ Uredba (EU) 2017/745 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2017. o medicinskim proizvodima, o izmjeni Direktive 2001/83/EZ, Uredbe (EZ) br. 178/2002 i Uredbe (EZ) br. 1223/2009 te o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 90/385/EEZ i 93/42/EEZ (SL L 117, 5.5.2017., str. 1.).

- (52) Kako bi se osigurala pravedna raspodjela rizika, ***gospodarske subjekte*** trebalo ***bi*** izuzeti od odgovornosti ako dokažu da je stupanj znanstvenog i tehničkog znanja, utvrđen s obzirom na najnapredniju razinu objektivno dostupnog znanja, a ne na temelju stvarnog znanja predmetnog ***gospodarskog subjekta*** u razdoblju u kojem je proizvod bio pod █ kontrolom ***proizvođača***, bio takav da se nije mogla otkriti ta neispravnost.
- (53) Može doći do situacija u kojima su dvije ili više stranaka odgovorne za istu štetu, osobito ako je u proizvod koji uzrokuje štetu ugrađen neispravni sastavni dio. U tom bi slučaju oštećenik trebao moći zatražiti naknadu i od proizvođača koji je u svoj proizvod ugradio neispravni sastavni dio i od proizvođača samog neispravnog sastavnog dijela. Kako bi se osigurala zaštita ***fizičkih osoba***, sve bi se strane u tim situacijama trebale smatrati solidarno i pojedinačno odgovornima.

(54) *Visok stupanj inovacija posebno je potreban u softverskom sektoru. Kako bi se poduprla inovacijska sposobnost mikropoduzeća i malih poduzeća koja proizvode softver, takva bi poduzeća trebala moći ugovorno dogovoriti s proizvođačima koji ugraduju svoj softver u određeni proizvod da takvi proizvođači neće tražiti regres od proizvođača softvera u slučaju neispravnog softverskog sastavnog dijela koji uzrokuje štetu. Takvi ugovorni sporazumi, koji se već upotrebljavaju u nekim državama članicama, trebali bi biti dopušteni jer je proizvođač proizvoda u cijelini u svakom slučaju odgovoran za bilo kakvu neispravnost proizvoda, uključujući i sastavnim dijelovima. Međutim, takvim ugovornim sporazumom nikada se ne bi smjela ograničiti ili isključiti odgovornost prema oštećeniku.*

(55) Može doći do situacija u kojima, povrh neispravnosti proizvoda, uzroku pretrpljene štete doprinose i radnje i propusti osoba koje nisu potencijalno odgovorni gospodarski subjekt, kao što je treća strana koja iskorištava kibersigurnosnu ranjivost proizvoda. Radi zaštite potrošača, ako je proizvod neispravan, na primjer zbog ranjivosti koja proizvod čini manje sigurnim nego što to šira javnosti ima pravo očekivati, odgovornost gospodarskog subjekta ne bi se trebala umanjiti *ili poništiti* zbog takvih radnji ili propusta *treće strane*. Međutim, trebalo bi biti moguće umanjiti ili poništiti odgovornost gospodarskog subjekta ako su oštećenici sami zbog nemara doprinijeli nastanku štete, *na primjer ako oštećenici zbog nemara nisu instalirali ažuriranja ili nadogradnje koje je pružio gospodarski subjekt, a kojima bi se ublažila ili izbjegla šteta*.

- (56) Cilj zaštite *fizičkih osoba* bio bi doveden u pitanje kad bi se odgovornost gospodarskog subjekta mogla ograničiti ili isključiti ugovornim odredbama. Stoga ne bi trebalo dopustiti odstupanja na temelju ugovora. Iz istog razloga ne bi trebalo biti moguće da se odredbama nacionalnog prava ograniči ili isključi odgovornost, primjerice određivanjem finansijskih gornjih granica za odgovornost gospodarskog subjekta.
- (57) S obzirom na to da proizvodi s vremenom stare i da zbog napretka znanosti i tehnologije rastu sigurnosni standardi, bilo bi nerazumno da su proizvođači na neograničeno vrijeme odgovorni za neispravnost svojih proizvoda. Stoga bi rok u kojem postoji odgovornost trebao biti razuman, odnosno deset godina od stavljanja proizvoda na tržište („prekluzivni rok”), čime se ne dovode u pitanje zahtjevi za naknadu štete za koje su u tijeku sudski postupci. Kako bi se izbjeglo neopravdano uskraćivanje mogućnosti naknade štete uzrokovane neispravnim proizvodom, *prekluzivni rok* trebao bi biti **25** godina u slučajevima u kojima se, prema medicinskim dokazima, simptomi tjelesne ozljede pojavljuju sporo.

(58) Budući da su znatno izmijenjeni proizvodi u osnovi novi proizvodi, ***novi prekluzivni rok trebao bi početi teći*** nakon što je proizvod znatno izmijenjen ***i nakon toga stavljen na raspolaganje na tržištu ili je stavljen u uporabu***, na primjer zbog ponovne proizvodnje. ***Ažuriranja ili nadogradnje koji ne predstavljaju znatnu izmjenu proizvoda ne bi trebali utjecati na prekluzivni rok koji se primjenjuje na izvorni proizvod.***

(59) *Mogućnost koja se nudi u ovoj Direktivi prema kojoj gospodarski subjekt može izbjeći odgovornost ako dokaže da stupanj znanstvenog i tehničkog znanja u trenutku kada je proizvod stavljen na tržište ili u uporabu ili tijekom razdoblja u kojem je proizvod bio pod kontrolom proizvodača nije bio takav da omogući otkrivanje neispravnosti, moglo bi se smatrati da tako zvana „obrana na temelju rizika od naknadnog razvoja“ u određenim državama članicama neopravданo ograničava zaštitu fizičkih osoba. Stoga bi država članica trebala moći odstupiti od te mogućnosti uvođenjem novih mjera ili izmjenom postojećih mjera, proširenjem odgovornosti u takvim situacijama na određene vrste proizvoda ako se to smatra nužnim, proporcionalnim i opravdanim u skladu s ciljevima od javnog interesa, kao što su oni navedeni u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, odnosno javni poredak, javna sigurnost i javno zdravlje. Kako bi se osigurala transparentnost i pravna sigurnost za gospodarske subjekte koji posluju u cijeloj Uniji, o primjeni takvog odstupanja od obrane na temelju rizika od naknadnog razvoja trebalo bi obavijestiti Komisiju, koja bi zatim trebala obavijestiti druge države članice. Kako bi se olakšao usklađen pristup u svim državama članicama i dosljednost s ciljevima ove Direktive, Komisija bi trebala moći izdati neobvezujuća mišljenja o predloženim mjerama ili izmjenama. Kako bi se omogućilo dovoljno vremena za izdavanje mišljenja, država članica koja predlaže takve mјere ili izmjene trebala bi predložene mјere ili izmjene staviti u mirovanje šest mjeseci nakon što o njima obavijeste Komisiju, osim ako Komisija mišljenje izda ranije. Takvo mišljenje trebalo bi izdati nakon bliske suradnje između dotične države članice i Komisije, uzimajući u obzir stajališta drugih država članica, ako postoje. U interesu pravne sigurnosti i kako bi se olakšala neometana primjena rješenja uspostavljenih na temelju Direktive 85/374/EEZ, država članica također bi trebala moći zadržati postojeća odstupanja od obrane na temelju rizika od naknadnog razvoja u svojem pravnom sustavu.*

- (60) Kako bi se nacionalnim sudovima olakšalo usklađeno tumačenje ove Direktive, od država članica trebalo bi zahtijevati da objavljuju relevantne *pravomoćne* sudske presude o odgovornosti za proizvode *na temelju ove Direktive, odnosno one presude na koje se ne može ili na koje se više ne može uložiti žalba. Kako bi se ograničilo administrativno opterećenje, od država članica trebalo bi zahtijevati da objavljuju samo presude nacionalnih žalbenih sudova ili sudova najvišeg stupnja.*
- (61) *Kako bi se poboljšalo razumijevanje načina na koji se ova Direktiva primjenjuje na nacionalnoj razini, u korist, među ostalim, javnosti, pravnih stručnjaka, pripadnika akademске zajednice i država članica, Komisija bi trebala uspostaviti i održavati lako i javno dostupnu bazu podataka koja sadržava relevantne presude, kao i upućivanja na relevantne presude Suda Europske unije.*

- (62) Komisija bi trebala provesti evaluaciju ove Direktive. U skladu sa stavkom 22. Međuinsticujskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva¹⁶ od 13. travnja 2016., ta bi se evaluacija trebala temeljiti na pet kriterija učinkovitosti, djelotvornosti, važnosti, usklađenosti i dodane vrijednosti te bi trebala biti temelj za procjene učinka mogućih dalnjih djelovanja. *Komisija bi u svojem izješću o evaluaciji trebala navesti metodologiju za izračun koja se upotrijebila u evaluaciji. Važno je da Komisija prikuplja sve relevantne informacije na način kojim se izbjegava prekomjerno reguliranje i administrativno opterećenje za države članice i gospodarske subjekte, upotrebljavajući informacije iz svih relevantnih i pouzdanih izvora, uključujući institucije, tijela, urede i agencije Unije, nacionalna nadležna tijela i međunarodno priznata tijela i organizacije.*

---

¹⁶ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (63) Radi pravne sigurnosti ova se Direktiva ne primjenjuje na proizvode koji su stavljeni na unutarnje tržište *ili u uporabu* prije... [24 mjeseca od datuma stupanja na snagu ove Direktive]. Stoga je potrebno utvrditi prijelazna rješenja kako bi se osigurala kontinuirana odgovornost u skladu s Direktivom 85/374/EEZ za štetu prouzročenu neispravnim proizvodima koji su stavljeni na tržište ili u uporabu prije tog datuma.
- (64) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, odnosno osiguravanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta, nenarušenog tržišnog natjecanja i visoke razine zaštite *za fizičke osobe*, države članice ne mogu dostatno ostvariti zbog prirode tržišta robe na razini Unije, nego se zahvaljujući usklađivanju putem zajedničkih pravila o odgovornosti oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet i cilj

Ovom se Direktivom utvrđuju zajednička pravila o odgovornosti gospodarskih subjekata za štetu koju su fizičke osobe pretrpjele zbog neispravnih proizvoda, *kao i o naknadi za takvu štetu.*

Cilj je ove Direktive doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta uz istodobno osiguravanje visoke razine zaštite potrošača i drugih fizičkih osoba.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na proizvode stavljene na tržište ili u uporabu nakon...
[24 mjeseca od stupanja na snagu ove Direktive].
2. *Ova se Direktiva ne primjenjuje na besplatan softver otvorenog koda koji se razvija ili isporučuje izvan okvira trgovačke djelatnosti.*
3. Ova se Direktiva ne primjenjuje na štetu nastalu zbog nuklearnih nesreća ako je odgovornost za takvu štetu obuhvaćena međunarodnim konvencijama koje su ratificirale države članice.
4. Ova Direktiva ne utječe na:
  - (a) primjenjivost prava Unije o zaštiti osobnih podataka, posebno Uredbe (EU) 2016/679, Direktive 2002/58/EZ i Direktive (EU) 2016/680;

|

- (b) bilo koje pravo koje oštećenik ima u skladu s nacionalnim pravilima o ugovornoj ili izvanugovornoj odgovornosti zbog razloga koji nisu neispravnost proizvoda *kako je predviđeno ovom Direktivom*, uključujući nacionalna pravila kojima se provodi pravo Unije █ ;
- (c) bilo koje pravo koje oštećenik ima na temelju bilo kojeg posebnog sustava odgovornosti koji je postojao u nacionalnom pravu 30. srpnja 1985.

Članak 3.

Razina usklađenosti

Države članice u svojem nacionalnom pravu ne zadržavaju niti u njega uvode odredbe koje odstupaju od onih utvrđenih ovom Direktivom, uključujući i strože ili blaže odredbe kojima se osigurava drukčija razina zaštite potrošača *i drugih fizičkih osoba*, osim ako je ovom Direktivom drukčije predviđeno.

Članak 4.

Definicije

Za potrebe ove Direktive, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „proizvod” znači sve pokretnine, čak i ako su ugrađene u drugu pokretninu ili nekretninu *ili su s njom povezane*; uključuje električnu energiju, datoteke za digitalnu proizvodnju, *sirovine* i softver;

- (2) „datoteka za digitalnu proizvodnju” znači digitalna verzija pokretnine ili digitalni predložak za pokretninu *koji sadržava funkcionalne informacije nužne za proizvodnju materijalnih predmeta omogućivanjem automatiziranog upravljanja strojevima ili alatima*;
- (3) „povezana usluga” znači digitalna usluga koja je ugrađena u proizvod ili je povezana s njim tako da bi njezina odsutnost onemogućila izvršavanje jedne ili više njegovih funkcija;
- (4) „sastavni dio” znači svaki predmet, materijalni ili nematerijalni, *ili sirovina* ili svaka povezana usluga, koje je proizvodač tog proizvoda ugradio u proizvod ili povezao s njime █ ;
- (5) „kontrola proizvodača” znači:
  - (a) *da proizvodač proizvoda provodi ili, kad je riječ o radnjama treće strane, odobrava ili pristaje na:*

- i. *ugradnju, povezivanje ili isporučivanje sastavnog dijela, uključujući ažuriranja ili nadogradnje softvera; ili*
  - ii. *izmjenu proizvoda, uključujući znatne izmjene;*
- (b) *da proizvođač proizvoda može sam isporučiti ažuriranja ili nadogradnje softvera ili to čini preko treće strane;*

|

- (6) „podaci” znači podaci kako su definirani u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) 2022/868 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷;
- (7) „stavljanje na raspolaganje na tržištu” znači svaka isporuka proizvoda za distribuciju, potrošnju ili uporabu na tržištu Unije u okviru komercijalne djelatnosti, uz naplatu ili besplatno;
- (8) „stavljanje na tržište” znači prvo stavljanje proizvoda na raspolaganje na tržištu Unije;

|

---

¹⁷ Uredba (EU) 2022/868 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o europskom upravljanju podacima i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724 (Akt o upravljanju podacima) (SL L 152, 3.6.2022., str. 1.);

- (9) „stavljanje u uporabu” znači prva uporaba proizvoda u Uniji u okviru komercijalne djelatnosti, uz naplatu ili besplatno, u okolnostima u kojima proizvod nije bio stavljen na tržište prije prve uporabe;
- (10) „proizvođač” znači svaka fizička ili pravna osoba:
- (a) *koja razvija ili proizvodi proizvod;*
  - (b) *za koju se proizvod dizajnira ili proizvodi ili koja se, stavljanjem svojeg imena, žiga ili drugih razlikovnih obilježja na taj proizvod, predstavlja kao njegov proizvođač; ili*
  - (c) *koja razvija ili proizvodi proizvod za vlastitu uporabu; (11) „ovlašteni predstavnik” znači svaka fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u Uniji koju je proizvođač pisanim putem ovlastio da u njegovo ime obavlja određene zadaće;*

- (12) „uvoznik” znači svaka fizička ili pravna osoba ┌ koja na tržište Unije stavlja proizvod iz treće zemlje;
- (13) „pružatelj usluge provođenja narudžbi” znači svaka fizička ili pravna osoba koja u okviru komercijalne djelatnosti pruža najmanje dvije od sljedećih usluga: skladištenje, pakiranje, adresiranje i slanje proizvoda, koji nije u njezinu vlasništvu, osim poštanskih usluga iz članka 2. točke 1. Direktive 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸, usluga dostave paketa kako su definirane u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) 2018/644 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹ te svih drugih poštanskih usluga ili usluga teretnog prijevoza;
- (14) „distributer” znači svaka fizička ili pravna osoba u lancu opskrbe koja stavlja proizvod na raspolaganje na tržištu i koja nije proizvođač ili uvoznik tog proizvoda;
- (15) „gospodarski subjekt” znači proizvođač proizvoda ili sastavnog dijela, pružatelj povezane usluge, ovlašteni predstavnik, uvoznik, pružatelj usluga provođenja narudžbi ili distributer;

---

¹⁸ Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL L 15, 21.1.1998., str. 14.).

¹⁹ Uredba (EU) 2018/644 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. travnja 2018. o uslugama prekogranične dostave paketa (SL L 112, 2.5.2018., str. 19.).

- (16) „internetska platforma” znači internetska platforma kako je definirana u članku 3. točki i. Uredbe (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća²⁰;
- (17) „poslovna tajna” znači poslovna tajna kako je definirana u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2016/943;
- (18) „znatna izmjena” znači izmjena proizvoda nakon što je stavljen na tržište ili u uporabu:
- (a) koja se smatra znatnom na temelju relevantnih pravila Unije ili nacionalnih pravila o sigurnosti proizvoda; ili
  - (b) ako u pravilima Unije ili nacionalnim pravilima o sigurnosti proizvoda nije utvrđen prag prema kojem se može utvrditi što se smatra znatnom izmjenom, ona kojom se:

---

²⁰ Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1.)

- i. mijenjaju izvorna svojstva, svrha ili vrsta proizvoda, a da ta izmjena nije predviđena početnom procjenom rizika koju je proveo proizvodač; i*
- ii. mijenja priroda opasnosti, stvara nova opasnost ili povećava razinu rizika.*

POGLAVLJE II.
Posebne odredbe o odgovornosti za neispravne proizvode

Članak 5.

Pravo na naknadu

1. Države članice osiguravaju da svaka fizička osoba koja pretrpi štetu prouzročenu neispravnim proizvodom („oštećenik“) ima pravo na naknadu u skladu s ovom Direktivom.
2. Države članice osiguravaju da zahtjeve za naknadu štete u skladu sa stavkom 1. može podnijeti i:
  - (a) osoba koja je naslijedila ili preuzela prava oštećenika na temelju ***prava Unije ili nacionalnog prava*** ili ugovora; ili
  - (b) osoba koja djeluje u ime jednog ili više oštećenika ***na temelju prava*** Unije ili ***nacionalnog prava***.

Članak 6.

Šteta

1. *Pravo na naknadu u skladu s člankom 5. odnosi se samo na sljedeće vrste štete:*

- (a) *smrt ili tjelesnu ozljedu, uključujući medicinski priznatu štetu nanesenu psihičkom zdravlju;*
- (b) *oštećenje ili uništenje bilo koje imovine, osim:*
  - i. *samog neispravnog proizvoda;*
  - ii. *proizvoda oštećenog zbog neispravnog sastavnog dijela koji je proizvođač tog proizvoda ugradio u proizvod ili povezao s njime ili je to provedeno pod njegovom kontrolom;*
  - iii. *imovine koja se koristi isključivo u profesionalne svrhe;*
- (c) *uništenja ili oštećenja podataka koji se ne upotrebljavaju u profesionalne svrhe.*

2. *Pravo na naknadu u skladu s člankom 5. pokriva sve materijalne gubitke koji proizlaze iz štete iz stavka 1. ovog članka. Pravo na naknadu štete pokriva i nematerijalne gubitke koji proizlaze iz štete iz stavka 1. ako ih je moguće nadoknaditi u skladu s nacionalnim pravom.*
3. *Ovaj članak ne utječe na nacionalno pravo koje se odnosi na naknadu štete u okviru drugih sustava odgovornosti.*

Članak 7.

Neispravnost

1. *Proizvod se smatra neispravnim ako ne pruža sigurnost koju osoba ima pravo očekivati ili koja se zahtijeva pravom Unije ili nacionalnim pravom.*
2. *Pri procjeni neispravnosti proizvoda u obzir se uzimaju* sve okolnosti, uključujući:

- (a) prezentiranje *i značajke* proizvoda, uključujući *njegovo označivanje, dizajn, tehničke značajke, sastav i pakiranje te upute za njegovo sastavljanje,* instalaciju, uporabu i održavanje;
- (b) razumno predvidljivu uporabu █ proizvoda;
- (c) učinak koji na proizvod može imati njegova sposobnost da uči *ili dobiva nove značajke* nakon *njegova stavljanja na tržište ili u uporabu;*
- (d) *razumno predvidljiv* učinak na proizvod drugih proizvoda za koje se █ može očekivati da će se upotrebljavati zajedno s njim, *uključujući međusobno povezivanje;*
- (e) trenutak u kojem je proizvod stavljen na tržište ili u uporabu ili, ako proizvođač zadržava kontrolu nad proizvodom nakon tog trenutka, trenutak u kojem proizvod prestaje biti pod kontrolom proizvođača;

- (f) *relevantne* zahtjeve za sigurnost, uključujući kibersigurnosne zahtjeve relevantne za sigurnost proizvoda;
  - (g) bilo *koji opoziv proizvoda ili bilo koju drugu relevantnu* intervenciju *nadležnog* tijela ili gospodarskog subjekta iz članka 8., a koji se odnose na sigurnost proizvoda;
  - (h) specifične *potrebe skupine* korisnika za čiju je uporabu proizvod namijenjen;
- i. *u slučaju da je riječ o proizvodu čija je svrha spriječiti štetu, svako neispunjavanje te svrhe od strane proizvoda.*
3. Proizvod se ne smatra neispravnim samo zato što je bolji proizvod, uključujući ažuriranja ili nadogradnje proizvoda, već stavljen ili naknadno stavljen na tržište ili u uporabu.

Članak 8.

Gospodarski subjekti odgovorni za neispravne proizvode

1. *Države članice osiguravaju da su sljedeći gospodarski subjekti odgovorni za štetu u skladu s ovom Direktivom:*
  - (a) *proizvodač neispravnog proizvoda;*
  - (b) *proizvodač neispravnog sastavnog dijela, ako je taj sastavni dio ugrađen u proizvod pod kontrolom proizvođača ili je s njim povezan i prouzročio je neispravnost tog proizvoda, ne dovodeći u pitanje odgovornost proizvođača iz točke (a); i*
  - (c) *kad je riječ o proizvođaču proizvoda ili sastavnog dijela s poslovnim nastanom izvan Unije i ne dovodeći u pitanje odgovornost tog proizvođača:*

- i. proizvodač neispravnog proizvoda ili sastavnog dijela;
- ii. ovlašteni predstavnik proizvođača; and
- iii. ako nema uvoznika s poslovnim nastanom u Uniji ili ovlaštenog predstavnika, pružatelj usluga provođenja narudžbi.

Odgovornost proizvođača iz prvog podstavka točke (a) obuhvaća i svu štetu koju je prouzročio neispravni sastavni dio ako je ugraden u proizvod pod kontrolom tog proizvođača ili je s njim povezan.

- 2. Svaka fizička ili pravna osoba koja **znatno** izmijeni proizvod **izvan kontrole proizvođača i nakon toga ga stavi na raspolaganje** na tržište ili **ga stavi** u uporabu smatra se proizvođačem tog proizvoda za potrebe stavka 1. █
- 3. Države članice osiguravaju da **je**, ako se **gospodarski subjekt** iz stavka 1. s **poslovnim nastanom u Uniji** ne može utvrditi █, svaki distributer **neispravnog** proizvoda **odgovoran** ako:

- (a) *oštećenik* podnese zahtjev distributeru da imenuje gospodarski subjekt među onima *iz stavka 1. s poslovnim nastanom u Uniji ili svojeg distributera koji mu je isporučio taj proizvod*; i
  - (b) *taj* distributer ne imenuje gospodarski subjekt *ili svojeg distributera, kako je navedeno u točki (a)*, u roku od *jednog mjeseca* od primitka zahtjeva *iz točke (a)*.
4. Stavak 3. ovog članka primjenjuje se *mutatis mutandis* i na svakog pružatelja internetske platforme koja potrošačima omogućuje sklapanje ugovora na daljinu s trgovcima i koji nije *gospodarski subjekt*, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti *iz članka 6. stavka 3. Uredbe (EU) 2022/2065*.
5. *Ako oštećene osobe ne uspiju dobiti naknadu zato što se nijedna od osoba iz stavaka od 1. do 4. ne može smatrati odgovornom u skladu s ovom Direktivom, ili zato što su odgovorne osobe nesolventne ili su prestale postojati, države članice mogu primijeniti postojeće nacionalne sektorske sustave naknade štete ili uspostaviti nove u skladu s nacionalnim pravom, koji se po mogućnosti ne financiraju javnim prihodima, kako bi se oštećenicima na odgovarajući način nadoknadila pretrpljena šteta uzrokovana neispravnim proizvodima.*

Članak 9.

Predočavanje dokaza

1. Države članice osiguravaju da █, na zahtjev oštećenika koji ***u postupku pred nacionalnim sudom*** traži naknadu štete koju je prouzročio neispravni proizvod („tužitelj“) i koji je iznio dostatne činjenice i dokaze za utvrđivanje vjerodostojnosti zahtjeva za naknadu štete, ***tuženik mora predočiti*** relevantne dokaze koji su mu na raspolaganju, ***podložno uvjetima utvrđenima ovim člankom.***

2. *Države članice osiguravaju da, na zahtjev tuženika koji je iznio dostatne činjenice i dokaze za dokazivanje svoje potrebe za dokazima u svrhu osporavanja zahtjeva za naknadu štete, tužitelj mora, u skladu s nacionalnim pravom, predočiti relevantne dokaze koji su mu na raspolaganju.*
3. Države članice osiguravaju da *je* predočavanje dokaza *na temelju članaka 1. i 2. i u skladu s nacionalnim pravom ograničeno na ono što je nužno i proporcionalno*.
4. Pri utvrđivanju je li predočavanje dokaza *koje je zatražila jedna od strana nužno i proporcionalno* nacionalni sudovi uzimaju u obzir legitimne interese svih strana, uključujući relevantne treće strane, posebno u vezi sa zaštitom povjerljivih informacija i poslovnih tajni [ ] .

5. Države članice osiguravaju da su, ako je tuženik ***obvezan otkriti informacije*** koje su poslovna tajna ili navodna poslovna tajna, nacionalni sudovi ovlašteni, na propisno obrazložen zahtjev jedne od strana ili na vlastitu inicijativu, poduzeti konkretnе mjere za očuvanje povjerljivosti tih informacija kad se one koriste ili se na njih upućuje u sudskom postupku ***i poslije njega***.
6. ***Države članice osiguravaju da su, ako se od jedne od strana zahtijeva predočavanje dokaza, nacionalni sudovi ovlašteni, na propisno obrazložen zahtjev druge strane ili ako dotični nacionalni sud to smatra primjerenim i u skladu s nacionalnim pravom, zahtijevati da se takvi dokazi iznesu na lako dostupan i razumljiv način, ako nacionalni sud takvo iznošenje smatra proporcionalnim u smislu troškova i napora za stranu od koje se to zahtijeva.***
7. ***Ovim se člankom ne utječe na nacionalna pravila koja se odnose na predočavanje dokaza prije pokretanja sudskog postupka, ako takva pravila postoje.***

Članak 10.

Teret dokazivanja

1. Države članice osiguravaju da tužitelj mora dokazati neispravnost proizvoda, pretrpljenu štetu i uzročno-posljedičnu vezu između te neispravnosti i štete.
2. Neispravnost proizvoda pretpostavlja se ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:
  - (a) tuženik nije ***predočio relevantne dokaze*** u skladu s člankom 9. stavkom 1.;
  - (b) tužitelj ***je dokazao*** da proizvod nije u skladu s obveznim zahtjevima ***za sigurnost proizvoda*** utvrđenima u pravu Unije ili nacionalnom pravu čija je svrha zaštita od rizika od štete ***koju je pretrpio oštećenik***; ili
  - (c) tužitelj ***je dokazao*** da je šteta uzrokovana očitim kvarom proizvoda pri ***razumno predvidljivoj*** uporabi ili u uobičajenim okolnostima.

3. Uzročno-posljedična veza između neispravnosti proizvoda i štete prepostavlja se ako je utvrđeno da je proizvod neispravan i da je prouzročena šteta tipična za tu vrstu neispravnosti.
4. Nacionalni sud *prepostavlja* neispravnost proizvoda ili uzročno-posljedičnu vezu između njegove neispravnosti i štete, ili oboje, *ako, unatoč predocuvanju dokaza u skladu s člankom 9. i uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti slučaja:*
  - (a) *tužitelj se suočava s prevelikim poteškoćama, posebno zbog tehničke ili znanstvene složenosti, u dokazivanju neispravnosti proizvoda ili uzročno-posljedične veze između njegove neispravnosti i štete, ili oboje;* i
  - (b) *tužitelj je dokazao* da je vjerojatno da je proizvod █ neispravan ili da *postoji uzročno-posljedična veza između neispravnosti* i štete, ili oboje.
5. Tuženik ima pravo pobijati bilo koju od prepostavki iz stavaka 2., 3. i 4.

Članak 11.

Izuzeće od odgovornosti

1. Gospodarski subjekt iz članka 8. nije odgovoran za štetu prouzročenu neispravnim proizvodom ako dokaže bilo koje od sljedećeg:
  - (a) ako je riječ o proizvođaču ili uvozniku, da proizvod nije stavio na tržište ili u uporabu;
  - (b) ako je riječ o distributeru, da nije stavio proizvod na raspolaganje na tržištu;
  - (c) da je vjerojatno da neispravnost koja je prouzročila štetu nije postojala u trenutku stavljanja proizvoda na tržište, stavljanja u uporabu ili, kad je riječ o distributeru, stavljanja na raspolaganje na tržištu, ili da je ta neispravnost nastala nakon tog trenutka;
  - (d) da je do neispravnosti koja je prouzročila štetu došlo zbog poštovanja ***pravnih zahtjeva***;

- (e) da objektivna razina znanstvenog i tehničkog znanja u trenutku stavljanja proizvoda na tržište ili stavljanja u uporabu ili tijekom razdoblja u kojem je proizvod bio pod njegovom kontrolom nije omogućila da se otkrije neispravnost;
- (f) kad je riječ o proizvođaču neispravnog sastavnog dijela iz članka 8. stavka 1. *prvog* podstavka **točke (b)**, da se neispravnost proizvoda u koji je sastavni dio ugrađen može pripisati konstrukciji proizvoda ili uputama koje je proizvođač tog proizvoda dao proizvođaču tog sastavnog dijela;
- (g) kad je riječ o osobi koja mijenja proizvod kako je navedeno u članku 8. stavku 2., da je neispravnost koja je prouzročila štetu povezana s dijelom proizvoda na koji izmjena ne utječe.

2. Odstupajući od stavka 1. točke (c), gospodarski subjekt nije izuzet od odgovornosti ako je neispravnost proizvoda uzrokovana bilo čime od sljedećeg, pod uvjetom da je to pod kontrolom proizvođača:
  - (a) povezanom uslugom;
  - (b) softverom, uključujući njegova ažuriranja ili nadogradnje;
  - (c) izostankom ažuriranja ili nadogradnji softvera koji su neophodni za održavanje sigurnosti;
  - (d) ***znatnom izmjenom proizvoda.***

POGLAVLJE III.
Opće odredbe o odgovornosti

Članak 12.
Odgovornost više gospodarskih subjekata

1. *Ne dovodeći u pitanje odredbe nacionalnog prava o pravu na doprinos ili regres, države članice osiguravaju da se dva ili više gospodarskih subjekata koji su odgovorni za istu štetu u skladu s ovom Direktivom može smatrati solidarno i pojedinačno odgovornima.*
2. *Proizvođač koji u proizvod ugrađuje neispravni softverski sastavni dio nema pravo na regres od proizvođača tog neispravnog softverskog sastavnog dijela koji uzrokuje štetu u sljedećim slučajevima:*

- (a) *ako je proizvođač neispravnog softverskog sastavnog dijela u trenutku stavljanja tog softverskog sastavnog dijela na tržište bio mikropoduzeće ili malo poduzeće, što znači poduzeće koje je, kada ga se procjenjuje zajedno sa svim njegovim partnerskim poduzećima kako je definirano u članku 3. stavku 2. Priloga Preporuci 2003/361/EZ i povezanim poduzećima kako je definirano u članku 3. stavku 3. tog Priloga, ako postoje, mikropoduzeće kako je definirano u članku 2. stavku 3. tog Priloga ili malo poduzeće kako je definirano u članku 2. stavku 2. tog Priloga; i*
- (b) *ako je proizvođač koji je ugradio neispravnu softversku komponentu u proizvod ugovorom dogovorio s proizvođačem neispravnog softverskog sastavnog dijela da se odrekne tog prava.*

Članak 13.
Umanjivanje odgovornosti

1. ***Ne dovodeći u pitanje odredbe nacionalnog prava o pravu na doprinos ili regres,*** države članice osiguravaju da se odgovornost gospodarskog subjekta ne umanjuje ***ili poništava*** ako je šteta prouzročena i neispravnošću proizvoda i radnjom ili propustom treće strane.
2. Odgovornost gospodarskog subjekta može se umanjiti ili poništiti ako je šteta prouzročena i neispravnošću proizvoda i krivnjom oštećenika ili bilo koje osobe za koju je oštećenik odgovoran.

Članak 14.

Pravo na regres

Ako je za istu štetu odgovorno više gospodarskih subjekata, gospodarski subjekt koji je nadoknadio štetu oštećeniku ima pravo na pravni lijek protiv bilo kojeg drugog odgovornog gospodarskog subjekta na temelju članka 8. i u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 15.

Isključenje ili ograničenje odgovornosti

Države članice osiguravaju da odgovornost gospodarskog subjekta u skladu s ovom Direktivom nije, u odnosu na oštećenika, ograničena ili isključena ugovornom odredbom ili nacionalnim pravom.

Članak 16.

Zastara

1. Države članice osiguravaju da zastara za pokretanje postupka za traženje naknade štete obuhvaćene područjem primjene ove Direktive nastupa nakon *tri* godine. Zastara počinje teći od dana kad je oštećenik upoznat ili je u razumnim okvirima trebao biti upoznat sa svim sljedećim elementima:
  - (a) štetom;
  - (b) neispravnošću;
  - (c) identitetom relevantnog gospodarskog subjekta koji se može smatrati odgovornim za tu štetu u skladu s člankom 8.
2. Ova Direktiva neće imati utjecaj na zakone država članica kojima se uređuje suspenzija ili prekid zastare iz *stavka 1*.

Članak 17.

Prekluzivni rok

1. Države članice osiguravaju da ***oštećenik nakon isteka razdoblja*** od deset godina ***više nema pravo na naknadu štete u skladu s ovom Direktivom***, osim ako je ***taj oštećenik*** u međuvremenu pokrenuo postupak **█** protiv gospodarskog subjekta koji se može smatrati odgovornim u skladu s člankom 8. ***To razdoblje počinje teći od:***
- (a) ***datuma na koji je neispravni proizvod koji je prouzročio štetu stavljen na tržište ili u uporabu; ili***
  - (b) ***u slučaju znatno izmijenjenih proizvoda, datuma na koji je taj proizvod stavljen na raspolažanje na tržištu ili je stavljen u uporabu nakon njegove znatne izmjene.***

-
2. Iznimno od stavka 1., ako oštećenik nije mogao pokrenuti postupak u roku od deset godina od datuma iz stavka 1. drugog podstavka zbog latentnosti tjelesne ozljede, *oštećenik više nema pravo na naknadu štete* u skladu s ovom Direktivom *nakon isteka razdoblja od 25 godina, osim ako je taj oštećenik u meduvremenu pokrenuo postupak protiv gospodarskog subjekta koji se može smatrati odgovornim u skladu s člankom 8.*

POGLAVLJE IV.

Završne odredbe

Članak 18.

Odstupanje od obrane na temelju rizika od naknadnog razvoja

1. *Odstupajući od članka 11. stavka 1. točke (e), države članice mogu u svojim pravnim sustavima zadržati postojeće mjere u smislu kojih su gospodarski subjekti odgovorni čak i ako dokažu da objektivna razina znanstvenog i tehničkog znanja u trenutku stavljanja proizvoda na tržište ili stavljanja u uporabu ili u razdoblju u kojem je proizvod bio pod kontrolom proizvodača nije omogućila da se otkrije neispravnost.*

Svaka država članica koja želi zadržati mjere u skladu s ovim stavkom dostavlja tekst mjera Komisiji najkasnije... [24 mjeseca od datuma stupanja na snagu ove Direktive]. Komisija o tome obavješćuje druge države članice.

2. *Odstupajući od članka 11. stavka 1. točke (e), države članice mogu u svoje pravne sustave uvesti mjere u smislu kojih su gospodarski subjekti odgovorni čak i ako dokažu da objektivna razina znanstvenog i tehničkog znanja u trenutku stavljanja proizvoda na tržište ili stavljanja u uporabu ili u razdoblju u kojem je proizvod bio pod kontrolom proizvođača nije omogućila da se otkrije neispravnost.*
3. *Mjere iz stavka 2. moraju biti:*
  - (a) *ograničene na posebne kategorije proizvoda;*
  - (b) *opravdane ciljevima od javnog interesa; i*
  - (c) *proporcionalne na način da osiguravaju postizanje zadanih ciljeva i ne nadilaze ono što je potrebno za postizanje tih ciljeva.*

4. *Svaka država članica koja želi uvesti ili izmijeniti mjeru iz stavka 2. dostavlja tekst predložene mjere Komisiji, kao i obrazloženje o tome kako je ta mjera s uskladena sa stavkom 3. Komisija o tome obavješćuje druge države članice.*
5. *Komisija može, u roku od šest mjeseci od primjeka obavijesti u skladu sa stavkom 4., izdati mišljenje o tekstu predložene mjere i obrazloženju te mjere, uzimajući u obzir sve primjedbe primljene od drugih država članica. Država članica koja želi uvesti ili izmijeniti tu mjeru stavlja tu mjeru u mirovanje na razdoblje od šest mjeseci nakon što je o njoj obavijestila Komisiju, osim ako Komisija svoje mišljenje izda ranije.*

Članak 19.
Transparentnost

1. Države članice objavljaju, u lako dostupnom i elektroničkom obliku, svaku pravomoćnu presudu koju su donijeli njihovi nacionalni **žalbeni ili sudovi najvišeg stupnja** u vezi s postupcima pokrenutima na temelju ove Direktive █ . Takve se presude objavljaju **u skladu s nacionalnim pravom**.
2. Komisija **uspostavlja i održava lako i** javno dostupnu bazu podataka koja sadržava presude iz stavka 1.

Članak 20.

Evaluacija

Komisija do [šest godina od datuma stupanja na snagu ove Direktive] i svakih pet godina nakon toga **provodi evaluaciju primjene** ove Direktive i podnosi izvješće Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru. Ta izvješća **uključuju informacije o troškovima i koristima prenošenja ove Direktive, usporedbu sa zemljama OECD-a i dostupnost osiguranja od odgovornosti za proizvode.**

Članak 21.

Stavljanje izvan snage i prijelazna odredba

Direktiva 85/374/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od ... [24 mjeseca od datuma stupanja na snagu ove Direktive]. Međutim, i dalje se primjenjuje na proizvode stavljene na tržište ili u uporabu prije tog datuma.

Upućivanja na direktivu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s koreacijskom tablicom iz Priloga.

Članak 22.

Prenošenje

1. Države članice stavlju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do ... [24 mjeseca od dana stupanja na snagu ove Direktive]. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 23.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 24.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u...,

Za Europski parlament

Predsjednik/Predsjednica

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica

PRILOG**KORELACIJSKA TABLICA**

Direktiva 85/374/EEZ	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
-	<u>Članak 2. stavak 2.</u>
-	Članak 3.
Članak 2.	Članak 4. točka 1.
-	Članak 4. točke od 2. do 9., točka 11. i točke od 13. do 18.
Članak 3. stavak 1.	Članak 4. točka 10. i članak 8. stavak 1. prvi podstavak točke (a) i (b)
Članak 3. stavak 2.	Članak 4. točka 12. i članak 8. stavak 1. prvi podstavak točka (c) podtočka i.
-	Članak 5.
Članak 3. stavak 3.	Članak 8. stavak 3.
-	Članak 8. stavak 1. prvi podstavak točka (c) podtočke ii. i iii. i drugi podstavak te stavci 2., 4. i 5.
-	Članak 9.
Članak 4.	Članak 10. stavak 1.
-	Članak 10. stavci od 2. do 5.
-	Članak 9. stavak 3.
-	Članak 9. stavak 5.
Članak 5.	Članak 2. stavak 3. točka (b) i članak 12. stavak 1.
-	<u>Članak 12. stavak 2.</u>
Članak 6.	Članak 7.
Članak 7.	Članak 110.
Članak 8.	Članak 13.

-	<u>Članak 14.</u>
Članak 9. stavak 1. točka (a)	Članak 6. stavak 1. točka 6- (a)
Članak 9. stavak 1. točka (b)	Članak 6. stavak 1. točka 6- (b)
-	<u>Članak 6. stavak 1. točka (c)</u>
-	<u>Članak 6. stavak 2.</u>
Članak 9. stavak 2.	<u>Članak 6. stavak 3.</u>
Članak 10.	Članak 16.
Članak 11.	Članak 17. stavak 1.
-	Članak 17. stavak 2.
Članak 12.	Članak 15.
-	Članak 19.
Članak 13.	Članak 2. stavak 5. točke (b) i (c)
-	Članak 2. stavak 5. točke (a) i (b)
Članak 14.	Članak 2. stavak 3.
-	<u>Članak 18. stavak 1.</u>
Članak 15. stavak 1. točka (b)	<u>Članak 18. stavak 2.</u>
Članak 15. stavci 2. i 3.	<u>Članak 18. stavci 3. (4) i 5.</u>
Članak 16.	-
Članak 17.	Članak 2. stavak 1.
-	Članak 20.
Članak 18.	Članak 21.
Članak 19.	-
Članak 20.	Članak 22. stavak 1.
Članak 21.	Članak 22. stavak 2.
-	Članak 20.
Članak 22.	Članak 23.
	Članak 24.

Or. en